

Tid ere fremkomne i Tysklands Presse og i tyske Forhandlinger, faaet det Indtryk, at der er noget af en Svingning, i hvert Fald indenfor den offentlige Mening i Tyskland, en Svingning, som maaske kunde tænkes at gøre sig gældende overfor den tyske Regering ogsaa. Den tyske Regering har jo ved een Lejlighed vist, at selv om den ikke har afsluttet Voldgiftstraktater i større Omfang, er den dog ikke bange for at benytte Voldgiftstraktater som et Middel til Afgørelse af internationale Stridigheder. Ærede Medlemmer ville mindes den Spænding, som for et Par Aar siden fandt Sted mellem Tyskland og Frankrig i Anledning af Begivenhederne i Casa Blanca; det var i Efteraaret 1908. Et Par Aar i Forvejen var der i Tyskland fremkommet en af de mangfoldige Krigsromaner, hvormed Fantasia blev opfyldt i den Periode, det var en Krigsroman med Titelen „Seestern“. I denne skildrede man, hvorledes et Sammenstød ude ved et Konsulat mellem England og Tyskland foranledigede den store Verdenskrig i 1906. Der var i vedkommende Roman en Beskrivelse af, hvorledes der i den tyske Rigsdag stilledes Forslag om, at denne lillebitte Affære skulde afgøres ved Voldgift. Og for ret at latterliggøre Tanken lod man Socialdemokratiets Fører, Bebel, stille Forslaget, og Formanden fratog Forslagsstilleren Ordet for ret at understrege, hvilken Latterlighed her var Tale om. I Romanen skildredes det saa videre, hvorledes Kriegen brød ud og rasede i den følgende Tid for den tyske og engelse Æres Skyld. Saaledes gik det til i Romanen. Et Par Aar efter kom saa Virkeligheden, og Virkeligheden var en Strid af ganske tilsvarende Karakter, foranlediget ved Casa Blanca-Sammenstødet. Men der blev ikke noget Brug for noget Forslag fra Socialdemokratiet i den tyske Rigsdag, thi Tysklands og Frankrigs Regeringer ordnede paa egen Haand Sagen saaledes, at man lod dette Spørgsmaal afgøre gennem en fredelig aftalt Voldgift. Jeg tror, at dette giver Indtryk af, at der ogsaa i Tyskland er i hvert Tilfælde nogen Forstaaelse paa dette Punkt, og at man i det hele taget har Grund til ikke at undervurdere de Muligheder, som i saa Henseende findes. Ærede Medlemmer ville huske, hvorledes Casa Blanca-Affæren ogsaa her i Danmark den Gang skildredes som saa uhyre krigsfarlig. Det var jo i den Periode, hvor man havde, om jeg saa maa sige, Brug for Krigsfare her til Lands, Brug for at tilvejebringe den mest mulige Krigsfare, ind-

til de da forestaaende Valg havde fundet Sted — naturligvis ikke virkelig Krigsfare, det tænker jeg ikke, at noget Menneske i Danmark vil fremkalde, men Forestillinger om Krigsfare. Denne Fare viste sig ikke at være der, og Voldgiftsinstitutionen viste sig ved denne Lejlighed at være stærkere og betydningsfuldere, end ret mange Mennesker havde troet. Det, der nu vilde være meget glædeligt, var, om der paa dette Punkt kunde ventes en Svingning i den tyske Regerings Opfattelse og en Tilbøjelighed til at afslutte Traktater. Jeg venter ikke paa dette Punkt at kunne modtage nogen Oplysning af den højtærede Udenrigsminister, thi det er jo højest sandsynligt, at selv om han ved noget derom, vil han ikke finde det rigtigt at forelægge det for os. Jeg haaber dog, at man ogsaa i Udenrigsministeriet vil have Opmærksomheden meget stærkt henvendt paa dette Punkt, og hvis der kommer et Øjeblik, hvor der frembyder sig Muligheder i saa Henseende, da øjeblikkelig vil gribe til.

Noget lignende gælder overfor en anden europæisk Stormagt, med hvem Danmark ikke har Voldgiftstraktat i Øjeblikket, nemlig Østerrig-Ungarn. Østerrig-Ungarn har heller ikke hørt til de Stormagter, der have været ivrige for at slutte Voldgiftstraktater, men den har dog afsluttet en 4—5 Stykker, og af disse en med Svejts, hvor det maaske kunde have store Vanskeligheder, hvis man fra Østerrig-Ungarns Side havde Bekymringer for at betræde denne Vej. Dertil vil jeg gerne føje, at det synes mig, at det vilde være heldigt overhovedet at søge at udbrede det danske Net af Voldgiftstraktater saa meget som muligt, ikke blot overfor de Stater, hvor det er ganske aabenbart, at vi have Interesse deraf, men ogsaa overfor de fjernere og de mindre Stater. Ærede Medlemmer kunne sige: Hvilken Interesse har det for os? Forholdet kan være dette, at vi slutte Traktat med Lande, som vi aldrig paa noget Omraade kunde faa noget med at gøre. Men hvem skulde tro, at vi paa noget Omraade kunde faa noget at gøre med Japan. Og dog var der jo et Øjeblik under den russisk-japanske Krig, hvor det kunde have haft sin Interesse, om der mellem Danmark og Japan havde foreligget en Voldgiftstraktat. Ogsaa overfor de smaa Stater synes det mig, at det vilde have sin Værdi, om vi naa saa vidt som paa nogen Maade muligt fra dansk Side, ikke fordi vi have Udsigt til Konflikter af faretruende Karakter med nogle af dem, ikke fordi disse Voldgiftstraktater maaske faa megen stor